

Syrene

*”Tyvärr är vi med
det föreslagna
mediestödet på väg
mot en sådan auk-
toritär ordning ...”*

Lennart Fernström
Glöd – Ledare

Västsaharas självständighet aktualiseras efter provokation • Zoom 12–19

Trötta på vapenvilan

GLÖD Christer Sanne på Under ytan: Miljöskadlig arbetstid • Isobel Hadley-Kamptz om Trump och tåg
RADAR Riksbanken överväger e-krona • Kritik mot COP22 i Marocko • EUs klimatarbete bromsar in
ENERGI Höstorkestern står upp för Norrland • Mat med Jenny: Mustig saffranssoppa • Pyssel

Vice Riksbankschef Cecilia Skingsleys tankar på att införa en e-krona kan ge oss möjlighet att slippa använda de kommersiella affärsbankerna.

Alla som slösade bort sin röst på Clinton istället för att bidra till att det tvåpartisystem som gav Trump makten utmanades.

Mediestödet – en dröm för en auktoritär regering

Först bör det öppet sägas att denna tidning är helt beroende av pressstödet. Det är vår största inkomst, liksom vår största akilleshäla. Vi är i högsta grad berörda och kan inte ses som objektiva i frågan. Det finns trots det all anledning att vara skeptisk, inte bara till dagens presstöd utan hela idén med press-/mediestöd. Att staten gynnar viss media på bekostnad av annan riskerar alltid att leda till styrning. Och tyvärr blir det många gånger värre med det föreslagna nya mediestödet.

Även om presstödet är principiellt problematiskt har det i sin utformning hållit sig så långt som möjligt borta från att styra tidningarna. Presstödsnämnden har inte bedömt kvalitet, inre mångfald eller innehåll utöver att tidningen ska ha aktuella nyheter och opinionsartiklar om samhället i stort (inte bara ett ämne). Utöver det har alla tidningar som uppfyllt vissa tydligt angivna och hyfsat mätbara kriterier (betalande prenumeranter, pris för prenumeration, spaltmeter redaktionellt material, eget material, utgivningstakt) fått presstöd. Utgivarna vet att de får stödet och kan planera sin verksamhet utifrån det. Och de behöver framför allt aldrig fundera på om en publicering kan hota deras presstöd. Som utgivare har jag många gånger blivit tokgig på detaljreglering runt priser, marknadsföring etcetera, men aldrig ens behövt reflektera över om jag kan publicera vissa artiklar.

Med dessa regler har såväl nazistiska Nationell idag som kommunistiska Proletären kunnat få presstöd. En del har upprörts över att stöd har gått till odemokratiska krafter, men alternativet hade varit än värre så länge presstödet finns kvar. Ett auktoritärt styre där staten

med politiskt riktade bidrag styr vilka medier som ska finnas och vilka åsikter de får föra fram är ett kontraproduktivt och farligt sätt att bekämpa auktoritära idéer.

Tyvärr är vi med det föreslagna mediestödet på väg mot en sådan auktoritär ordning, förslaget innebär att en statlig nämnd ska bestämma vad som är god, pressetiskt kvalitativ journalistik med bra intern mångfald. Bedömningen går från hyfsat mätbara och därmed objektiva kriterier till högst subjektiva och värderingsstyrda kriterier. Det är en farlig väg att gå, mycket farlig.

För även de som tycker att Alice Bah Kuhnke är en hyvns minister vet att de bruna knackar på dörren till makten, och riskerna med att låta dem styra medierna borde vara uppenbara. Därför gäller det att ha ett regelverk som ger staten och framtida politiker minsta möjliga utrymme att påverka media. Dagens lagstiftning måste så långt det går kunna stå emot det mest auktoritära styre vi kan tänka oss påverkan på media. Men tyvärr går Anette Novaks och medieutredningen åt motsatt håll.

Men det stannar inte där - nämnden ska bestå av folk från branschorganisationerna och de ska inte bara bedöma vilka som ska få stödet utan hur mycket var och en ska få. Branschorganisationerna, som styrs av ägare och journalister på de stora mediebolagen, ska alltså indirekt och godtyckligt bedöma vad de små utmanarna ska få. På samma sätt som riksdagspartierna gynnar sig själva, och inte ger partistöd till de nya små partierna som utmanar, riskerar det nya mediestödet därmed koncentreras till stora koncerner som Schibsteds, Bonnier, Stenbeck och Stampen.

Många detaljer är som skraddarsydda för de stora mediekoncernerna. Inte nog med att

de lär dominera i nämnden, förslaget öppnar till exempel för att mediebolagen till 80 procent ska kunna ha samma material i flera olika produkter och ändå få eget stöd för alla (i dag är motsvarande siffra 45 procent). En stor mediekoncern kan alltså centralproducera fyra femtedelar av materialet, bara byta ut 20 procent i de olika tidningarna och få fullt stöd för varje tidning. Hur det kan gynna mångfalden är svårt att förstå. Samtidigt behöver ny media drivas i två år innan de får fullt stöd.

Idén att staten ska finansiera dem som ska granska staten, och därmed kunna styra vilka de är, är feltänkt från början. Men i dagens presstöd syns tydligt att lagstiftarna varit medvetna om vikten av att inte styra och bedöma media. Där har Novaks helt misslyckats och därför är det nya mediestödet ett betydligt större problem för demokratin än det nuvarande presstödet.

När Novaks dessutom vill hasta igenom mediestödet så att det styrs av vad medierna gör från 1 januari 2017 blir det hela än värre. Staten ska hålla sig så långt borta som möjligt från styrandet av media, men också skapa långsiktiga förutsättningar som går att planera för. En långsiktig nedläggning av dagens presstöd, säg med en tiondel per år under 2020-talet, vore därför betydligt mer rimligt än Novaks sociala ingenjörskonst, en ingenjörskonst som framstår som en dröm för en brun regim. En sådan avveckling vore onekligen jobbig för oss på Syre, men garanterat bättre för demokratin.

Lennart Fernström
lennart.fernstrom@tidningensyre.se

Omslagsfoto: Johan Persson

Alf Svensson

Nu forslas barn i livsfarliga gummibåtar. Karavaner av människor går eller stapplar fram över den europeiska kontinenten. Taggtrådsstängsel rullas ut runt nationsgränser. Och svenska politiska partiledningar hänger sig åt racet att vara först i tv med att presentera hur medmänniskor ska motas bort, stoppas och skickas tillbaka. Till vad? Det berättar ingen. (...)

Det är inte flyktingar som skapat katastrof! Katastroferna har skapats av mördaren och diktatorn i Syrien, Assad, imperiebyggaren Putin och islamistiska fanatiker som dödar urskilningslöst.

Jovisst, allt blir enklare om vi klumpar ihop och kollektiviserar, om vi avidentifierar våra systrar och bröder. Eller är de inte det för att de flyr för sina liv från fel länder och kulturer och religioner?

Vi ordar om "flyktingbarn" som om inte Ahmed och Fatima är precis lika mycket individer med precis samma fri- och rättigheter, samma okränkbara människovärde, som William och Emma.

Alf Svenssons insändare i DN för ett år sedan har på ett hemskt sätt blivit än mer aktuell i dag.

Hur mycket arbete tål jorden?

Tekniska och ekonomiska lösningar på klimatfrågan har kommit att överskugga frågan om arbete. Fler arbetade timmar har blivit det enda svaret på en ekvation som i det långa loppet är olöslig. Vi behöver en synvända, skriver Christer Sanne på veckans Under ytan.

Christer Sanne är samhällsforskare (docent emeritus från KTH) och författare till *Arbets-tids tid* (1995) och andra böcker om arbetstid samt *Keynes barnbarn* (2007) och *Hur vi kan leva hållbart 2030* (Naturvårdsverket 2012).

Foto: Privat

Sedan FNs Parismöte för ett år sedan är klimatfrågan väldigt hypad. Men diskussionen har snävt in på hur man ska tygla växthusgaserna med tekniska och ekonomiska lösningar: nya bränslen, koldioxidlagring, skatter och att frigöra sig från fossilbolag.

En hållbar utveckling kräver en synvända för hela paketet produktion/konsumtion/tillväxt. Istället för bara klimatfrågor tror jag att arbetet måste fokuseras: vad ska vi göra och, inte minst, hur mycket ska vi arbeta? Vi behöver inte bara anpassa vår produktion till ekologiska gränser. Vi måste också hantera en teknologisk utveckling med minskande jobb. Det sista är ingen ny trend – redan på 1930-talet talade J M Keynes om "teknologisk arbetslöshet".

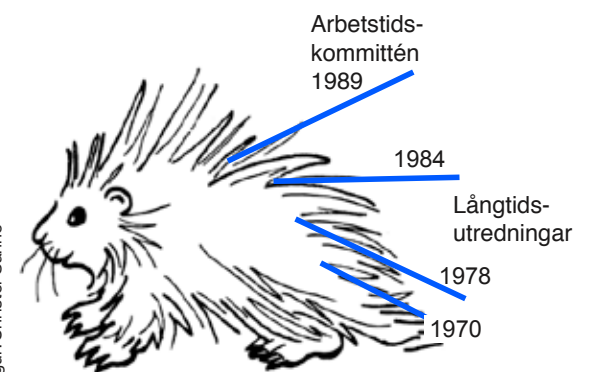
På 1980-talet var "automatisering" på allas läppar, i dag spås att "digitaliseringen" kan leda till att "hälften av jobben är borta om 20 år". Då duger det inte att bara reflexmässigt försöka "skapa jobb" för att kompensera bortfallet – det är ekologiskt ohållbart.

Vi jobbar mer nu

Därför är inte arbetstidsfrågan en trivsel- eller familje-fråga, även om kortare arbetstid onekligen är en trevlig tanke. Och frågan har en dramatisk historia. Redan omkring 1880 ställde fackföreningarna två krav: rösträtt och åtta timmars arbetsdag. 1919 fick man båda delarna därför att det rådde revolutionsstämning i Sverige. Trots att levnadsstandarden var låg menade arbetarna att man hade råd och lagstiftarna skriver att åtta timmar bör räcka för att "säkerställa en var för hans dagliga utkomst", en formulering som också handlar om hur samhällets resurser bör fördelas. Det är paradoxalt att vi i dag hävdar att levnadsstandarden är så mycket högre.

Åtta timmar om dagen är inte nog för många hushåll – de jobbar faktiskt mer nu än på 1950-talet. Då hade de flesta familjer en försörjare som arbetade omkring 50 timmar i veckan; i dag jobbar båda och det blir ofta 75 timmar i veckan. Det sliter och den arbetsrelaterade sjukligheten är hög.

Hur mycket är då lagom? Under de gyllene reformåren sågs det som en enkel och indivi-

Prognoser för arbetsvolymen i Sverige. Under 1970-talet förutsåg man en minskande volym och såg det som en positiv utveckling. 1989 var inställningen istället att vi borde arbeta mer.

duell fråga. Att välja mellan arbete (med inkomst) och fritid var lika naturligt som att välja "mellan smör och margarin". Språkbruket i de statliga utredningarna var liberalt ekonomiskt. En utredare, Ernst Michanek – en socialdemokratisk ämbetsman av gammalt snitt – frågar sig 1956: "Har vi råd att inte ha mer fritid?" eftersom mer fritid föreföll ge bättre välfärd än mer arbete.

Staten måste ändå vara engagerad eftersom arbetstiden är en social norm. Efter flera reformer fick så småningom arbetarna samma arbetstid som tjänstemännen, 40 timmar i veckan. Det var 1973 och där står vi fortfarande och stampar. Men statens långtidsutredningar räknade på den tiden med att arbetsvolymen skulle minska eftersom arbetet blev allt effektivare. Och ju mindre arbete, desto bättre. Facken och alla partier (utom ett) var inställda på att detta bara var en etapp på väg mot till exempel en sextimmarsdag.

"Klara välfärden"

Under 1980-talet upprätthölls också ett sken av reformvilja, mest för att kvinnorna som trätt in på arbetsmarknaden ansåg att deras börda blivit orimlig. Men så sprack allt. LO blev negativt. En statlig utredning, ledd av det unga politiska stjärnskottet Mona Sahlin, slog 1989 fast att nu fick det vara slut med arbetstidsreformer. En rejäl ekonomisk tillväxt var viktigare, "för att klara välfärden". Men nu betydde välfärd något annat: alla förmå-

Foto: TT

Husvagnssemester 1956 – det år då Ernst Michanek, socialdemokratisk utredare och ämbetsman, ställde frågan om vi hade råd att inte öka fritiden.

ner inom vård, skola och omsorg som staten hade utlovat. Det, sa man, måste betalas med tillväxt om inte skatterna skulle skena. Från och med nu skulle arbetslinjen gälla. Kritiken från kvinnohåll var bister men budskapet gick hem i det - manliga - etablissemang som nu hade bytt fot.

Men det är inte så enkelt att tillväxt kan finansiera mer vård, skola och omsorg. Högre löner i näringslivet - tack vare att arbetet blir effektivare - kan visserligen ge mer skatter. Men även de som utför välfärdstjänsterna måste få högre löner och därmed är man tillbaka på ruta 1. Tillväxt genom högre effektivitet i näringslivet, vilket är den helt avgörande faktorn för tillväxt, ger inte mer vård, skola och omsorg. Det enda sättet att handskas med detta "tjänstedilemma" är att ta ut mer skatt (och den behöver inte läggas på arbetet, hellre på robotarna eller deras ägare och på användningen av naturresurser).

Det hände också saker som gjorde det svårare att förkorta arbetstiden. Ekonomin öppnades för en globalisering och kapitalet fick en starkare position. Svenska löntagare kunde dock fortfarande höja sina reallöner. Kruxet var att den politiska viljan saknades.

Miljöbelastning

I dag talar regeringen inte bara om "fler jobb" - vilket är OK - utan också om "fler arbetade timmar". Men det ekologiska utrymmet tillåter inte att vi ökar arbetsvolymen; det leder alltid till ökad miljöbelastning. Högre arbets-effektivitet borde i stället kvittas mot minskad arbetsvolym. Se det som en rulltrappa som går uppåt genom ökad effektivitet. Bara för att stanna på samma höjd, samma produktion och konsumtion, måste vi gå nerför rulltrappan i arbetsvolym i takt med att effektiviteten ökar. Jobb för alla kräver då kortare arbetstid (att befolkningen inte är konstant utan ökar ändrar inte principerna).

Hur ska man då förklara att arbetstidsfrå-

gan tycks vara tabu? Ett svar kan vara politikens fixering vid tillväxt, liksom att företagen alltid strävar efter tillväxt. Men "tjänstedilemma" är knappast obekant för ledande politiker. Andra menar att jobben inte behöver minska eftersom "det finns så många viktiga saker att göra" - se bara på vård, skola och omsorg - men blundar för att vi hittills vägrat höja skatterna. Det här är också jobb med måttlig miljöbelastning. Politikerna tycks nästan ha lättare att "skapa jobb" genom Rut och Rot som betyder att folk kan överlåta åt andra att göra det man brukat göra själv - som städning, matlagning eller trädgårdsarbete - trots att det också belastar statskassan.

Kallsinniga fack

Fackföreningsrörelsen är också kallsinnig (även om Katalys släppt en intressant rapport, *Måste vi jobba 8 timmar per dag?*). Ändå säger folk i enkäter de senaste tjugo åren att de verkligen hellre vill ha mer fritid än högre lön - just nu 54 mot 43 procent (Kairos Future). Åsiktsgapet mellan elit och folk (riksdagsledamöter och väljare) är större här än i andra frågor, rapporterar Sören Holmberg.

Att kortare arbetstid ändå hamnat i bakvatten kan däremot bero på att jobben blivit osäkrare och att inkomsterna fördelas allt mer ojämnt: de med slitiga arbeten har låga inkomster och de med höga inkomster har arbetet som livsstil (vi följer för övrigt gärna agendan från USA, där medelklassen inte sett några löneökningar på decennier - då är ju knappast kortare arbetstid aktuell).

Självklart måste man arbetsdela med förnuft, successivt så att lönerna inte behöver sjunka. Man måste klara matchningen mellan krav och kvalifikationer, precis som vi eftersträvar i dag på arbetsmarknaden. Kanske ska vissa grupper gå före, till exempel vårdyrken som är både fysiskt och psykiskt påfrestande. En arbetstidsreform kan också behöva samordnas med andra reformer som är angelägna i

sig: bättre ekonomiska villkor för barnfamiljer och en social bostadspolitik.

Prognoserna om de försvinnande jobben har snarare lyft idén om en basinkomst. Här är inte utrymme att diskutera det men det politiska motståndet är enormt. Att arbete ska fördela samhällets produktionsresultat är en oerhört djupt rotad tanke - "den som inte arbetar ska inte heller äta". Det måste vara mycket lättare att få gehör för att dela på jobben och få mer fritid än för att "bara ge bort pengar" som i socialbidragen (ekonomiskt bistånd) eller i friåret.

Den fastlåsta arbetsordningen - eftersom man inte kan välja en annan balans mellan arbete och fritid - kan också betyda att löneutrymme används till nya tjänster. Vi ser ett uppsving för tatuerare och nagel/bryn/frans-vårdare, massage, allehanda coacher och mäklare, en personlig tränare (eller inköpare!), mer kafé- och krogbesök och så vidare. Det skapar jobb, men uppväger de jobben som försvinner? Vill vi leva med de löneklyftor det förutsätter? Är det ett sådant samhälle vi vill ha? Kanske är det bara en "second best"-lösning i stället för en ordning som skulle ha gett en högre välfärd.

Delningsekonomi

Hur alla nyanlända i Sverige ska inlemmas i samhället med bostad, skola och jobb är en fråga som överskuggar det mesta i dag. Men i framtiden kommer inte de jobbsökande utifrån. De är ett resultat av den tekniska utvecklingen. Den ska vi vara tacksamma för. Men vi kan inte blåsa på med investeringar och ökad konsumtion för att "skapa jobb" för de friställda. Det är den synvända som krävs - att vi anpassar oss till naturens ramar. Delningsekonomi är ett begrepp på modet. Det borde också gälla arbetandet. Men är de som har jobb beredda dela med sig - lite grann - för att låta alla vara med?

Christer Sanne

Carlyssa Scanlon visar upp lite av sortimentet i sin cannabisbutik i Colorado, där marijuana är lagligt sedan tre år. Nu väntas fyra nya delstater följa efter.

Foto: David Zalubowski/AP/TT

Narkotikapolitiken förändras globalt

DEBATT I skuggan av presidentvalet fortsatte omläggningen av narkotikapolitiken i USA. I fem delstater hölls folkomröstningar om att legalisera användning och försäljning av marijuana, och reglera det ungefär på samma sätt som alkohol. I fyra av de fem staterna röstade folket ja till att legalisera.

Viktigast var Kalifornien, som röstade för en legalisering med tydlig majoritet: 56 procent för och 44 procent mot. Kalifornien är USAs folkrikaste stat med 40 miljoner invånare. Från den 1 januari 2018 kommer kalifornier över 21 år att kunna köpa marijuana lagligt i speciella butiker. Privatpersoner får inneha upp till en ounce (28 gram) marijuana. Att röka marijuana hemma eller på licensierade coffee shops blir lagligt, men inte på offentlig plats.

Försäljningen av cannabis ska beskattas på två sätt, dels en viktbaserad skatt på odling, och dels 15 procent skatt på försäljning. Skatteintäkterna ska gå till en speciell fond och användas för forskning om cannabis, hjälp till människor med problematiskt bruk, och åtgärder för att se till att produktionen av marijuana blir hållbar ur miljösynpunkt.

Förslaget som antogs i Kalifornien öppnar också för att personer som redan dömts för cannabisrelaterade brott kan få sina domar ändrade eller strukna.

Det är en viktig del av förslaget. USA är det västland som har i särklass störst andel av sin befolkning i fängelse. Det beror till stor del på de ofta drakoniska straffen även för mindre narkotikabrott. I den amerikanska debatten frågar sig allt fler om det är rimligt.

Hur president Trump kommer att förhålla sig till den legaliseringsvåg som sveper genom USA på delstatsnivå är en intressant fråga, men i dagsläget går det inte att ge något säkert svar.

Å ena sidan har Trump flera gånger i valkampanjen sagt att han inte tänker sätta käppar i hjulet för delstater som vill legalisera. Men å andra sidan har många i Trumps innersta krets, inklusive den tillträdande vicepresidenten Mike Pence, hittills varit motståndare till avkriminalisering. Det är ännu för tidigt att ens gissa vad president Trump kommer göra i praktiken när han väl har tillträtt. Vi lever i intressanta tider.

Även delstaterna Massachusetts, Maine och Nevada röstade för en legalisering av cannabis enligt ungefär samma modell som Kalifornien. Däremot blev det nej i Arizona, den femte delstaten som röstade om legalisering. Det visar att frågan fortfarande är kontroversiell, och att de som vill se en legalisering av cannabis inte kan ta segern för given ännu.

Men trenden i USA är tydlig. Förutom de fem delstaterna som röstade för en fullständig legalisering, så Florida, Arkansas och North Dakota ja till att tillåta cannabis för medicinska ändamål. Och i Montana, som har tillåtit medicinsk marijuana sedan 2004, blev det ja till att mjuka upp vissa restriktioner i den lagstiftningen.

Rent formellt och på kort sikt påverkar de här folkomröstningarna inte Sverige. Den förändrade lagstiftning som de kommer leda till rör bara människor som bor eller uppehåller sig i de delstaterna. Men som delar i en större rörelse för en förändrad global narkotikapolitik är de otroligt viktiga.

USA har länge varit den drivande kraften i det globala "kriget mot narkotikan", och inte minst svenska politiker har entusiastiskt rättat in sig i ledet. Men allt fler i USA har börjat ifrågasätta det förnuftiga i att fortsätta driva en narkotikapolitik som bevisligen inte fungerar, och som i många fall orsakar mer lidande och problem än själva narkotikan. Det är förändring på gång i den globala narkotikapolitiken. I det perspektivet var folkomröstningen i Kalifornien en av årets viktigaste politiska händelser även för oss i Sverige.

Christian Engström

narkotikadebattör och f.d EU-parlamentariker för Piratpartiet

Foto: Eugene Hoshiko/TT

Winner-takes-it-all-systemet resulterar ibland i en vinnare som har stöd av färre än förloraren.

Systemet kan stjälpa demokratin

DEBATT Efter chocken och förtvivlan över att Trump blev USAs nya president, och glädjen över att höktanten inte blev det, kommer reflektionerna.

För andra gången på kort tid vann en republikan utan att ha majoriteten ens bland dem som röstade. Hur ska vi förstå denna ordning? Behövs kanske en historisk tillbakablick? USAs stater har inte alltid varit förenta. Fortfarande kan vi se stora skillnader mellan staternas lagstiftning och politik. Den federala nivån där presidenterna rums-terar är inte direkt omtyckt av alla. Det är delvis detta missnöje vi ser i valutgången.

Men då valsystemet togs fram för att kunna förena staterna var deras självständighet och egna ambitioner avgörande. Inget USA utan detta, var budskapet. För att garantera detta inrättades elektorssystemet.

Varje stat väljer sina elektorer, alla elektorer representerar sin stat och följer majoritetens linje - the winner takes it all. Det kan få den märkliga effekten att vinnaren inte har folkets majoritet bakom sig, men väl elektorernas.

Winner-takes-it-all-tänkandet dominerar även den svenska partipolitiken. Först rösttar partiet internt och sedan försöker de uppvisa ett helt enigt ansikte. Det blir som

om de hade valt elektorer. Ett problem med det är att majoritetens åsikt i parlamentet inte nödvändigtvis avspeglas vid voteringen. Liksom i det nyss avgjorda valet.

Tänk er till exempel ett stort parti som har egen majoritet i riksdagen. En fråga dyker upp, som exempelvis att ge kommunerna rätt till veto mot friskolor. Säg att 30 procent av det stora partiet och större delen av oppositionen är emot det kommunala vetot.

Men det stora partiet röstar om saken, de 30 procenten förlorar och eftersom hela partiet röstar likadant i riksdagen går veto-förslaget igenom. Trots att majoriteten i riksdagen är emot det.

Det vore inte bara nådastöten mot många uppkäftiga friskolor, till exempel i glesbygd, det vore dessutom klart odemokratiskt. Visst kan även bra beslut överleva tack vare enighetens metodik, men demokratin är viktigare än enstaka potentiellt framtvingade politiska vinster.

Då kan det invändas att det stora partiet hade gått till val på frågan och att dess väljare väntade sig ett Nato-motstånd. Men väljarna får ändå inte alltid vad de väntar sig - ett exempel i närtid är MPs politiska omsvingningar i regeringsställning.

Finns det någon väg ut ur fällan? Ja, egentligen, eftersom den svenska demokratin vilar på proportionaliseringsprincipen. Om alla instanser strävar efter att varje åsikt ska få sin proportionella rätt att höras och företräddas har vi kommit långt på demokratins väg. För det behövs ärlighet och öppenhet, egenskaper som är bra i alla sammanhang.

Det skulle vara omöjligt att förhandla med andra partier om en inte visste hur många röster som en kan erbjuda. Men de flesta förhandlare är räknekunniga och kan förhandla med 21 röster likaväl som 25. Obe- kvämt men demokratiskt! Och mångfald är bättre än enfald.

Men det handlar inte enbart om demokratiska principer. Vi hanterar också människors engagemang för jämlikhet, solidaritet och ekologisk balans. För att på demokratiska vägar kunna värna de utsatta och det hotade behöver vi nå fram till vårt empatiska väsen. Inte så lätt i de korridorer där besluten växer fram.

Vi behöver känna att vi gör rätt, att vi är sanna mot oss själva. Då kan vi rösta med hjärtat och locka med oss andra, och det är nog planetens enda räddning.

László Gönczi

MP i Ljusdal

Delta i debatten!

Här ska debatter flamma om vad som händer i staden, världen och livet. Dina tankar och åsikter är varmt välkomna - på upp till 3 500 tecken (2 500 när du svarar en annan debattör). Vi förbehåller oss också rätten att korta texter som är längre. Skicka

gärna med en porträttbild (ansiktsbild framifrån) och en presentation av dig själv. Normalt publicerar vi inte texter under pseudonym. Skriv till malin.bergendal@tidningensyre.se.

Riksbanken kan införa e-krona

Den svenska riksbanken kan bli första centralbank som inför en digital valuta, rapporterade Financial Times i veckan. Bakgrunden är att Sverige rör sig bort från kontanthantering.

I en intervju med den brittiska tidningen berättar vice riksbankschef Cecilia Skingsley att hon hoppas på ett beslut om en e-krona inom två år. Hon betonar att det inte handlar om en komplettering till sedlar och mynt. Nu krävs det en analys för att förutsäga konsekvenserna.

- Det här är lika revolutionerande som papperssedeln för 300 år sedan. Vad skulle det kunna betyda för penningpolitiken och den finansiella stabiliteten. Hur utformar vi det hela: med ett laddbart kort, en app eller på något annat sätt?

Cecilia Skingsley säger att hon gärna ser en räntefri modell som liknar den för sedlar och mynt. Men tillägger att den bör vara spårbar för att stävja kriminell användning.

Benita Eklund

Bankerna ställer högre krav på hållbarhet

Bankerna ställer allt högre krav på hållbarhet enligt en granskning från Fair Finance guide. De sju största bankerna i Sverige ställer sig nu bakom 47 procent av kraven i de normer och konventioner som Fair Finance Guides internationella granskningsmetod bygger på. Jämfört med 33 procent förra året. Störst framsteg under 2016 gjorde Swedbank och Handelsbanken.

Högst krav ställer alternativbankerna Ekobanken och JAK som helt avstår från att finansiera fossila bränslen. Båda förbättrade sina resultat under 2016 och Ekobanken ställer sig nu bakom 99 procent av hållbarhetskraven.

- Det är bra att bankerna tar hållbarhet på större allvar, det här blir en allt viktigare fråga för kunderna och det börjar ge avtryck. Till exempel har 8000 bankkunder skickat brev till sin bank via vår webbsida med krav på bättre, säger Jakob König, projektledare för Fair Finance Guide på Sveriges Konsumenter.

Benita Eklund

Framåt för utmanarna i USA

Veckorna före valdagen fanns det anledning för USAs gröna att vädra morgonluft. Partiets mål var att presidentkandidaten Jill Stein skulle få 5 procent av rösterna och säkra statligt partistöd och bredda De grönas väljarkrets. Så blev inte fallet.

Opinionsundersökningar slog fel och i strid med förhandstipsen segrade Republikanernas kandidat Donald Trump i stället för demokraten Hillary Clinton. 1,2 miljoner amerikaner lade visserligen sin röst på Jill Stein och vicepresidentkandidaten Ajamu Baraka, men det motsvarade inte ens 1 procent.

Desto bättre gick det för Libertarianernas kandidater Gary Johnson och William Weld som skrapade ihop drygt 4 miljoner röster, motsvarande 3,26 procent av väljarna, och blev USAs tredje största parti.

På sin hemsida gläds Jill Stein ändå åt partiets framflyttade positioner i delstaterna Maine och Oregon samt säkrad tillgång till valsedlar i 12 nya delstater. Däremot lider hon med dem som är besvikna, och sände på Twitter ut följande budskap till besvikna amerikanska väljare:

"Kära liberaler: smärtan från Clintons nyliberalism fick Trump att stiga. För att överleva måste vi bygga en ekonomi som fungerar för oss alla."

Även författaren och aktivisten Naomi Klein lägger skulden för valutgången på Clintons axlar, för hennes "omfamnande av nyliberalismen".

- Människor har rätt att vara arga, och en kraftfull och intersektionell vänsteragenda kan leda ilskan dit den hör hemma medan den kämpar för helhetslösningar som kommer att sammanföra ett slitet samhälle, skriver Klein i The Guardian.

Klas Lundström

Somaliska internflyktingar i ett läger utanför huvudstaden Mogadishu.

Foto: Abdurrahman Waisam/IPS

Flyktingar tvingas lämna Kenya

Kenyas regering planerar att skicka tillbaka många av de 300000 flyktingar från det krigsdrabbade Somalia som finns i landet. Det uppger människorättsorganisationen Amnesty International i en ny rapport.

I maj meddelade kenyanska myndigheter att de planerade att stänga världens största flyktingläger i Dadaab. Orsakerna uppgavs vara ekonomiska, säkerhetsmässiga och miljömässiga - men också bristen på internationellt stöd.

Tidpunkten för när lägret skulle vara stängt sattes till 30 november. Men enligt Amnesty har myndighetsföreträdare nu krävt att människor ska lämna lägret och återvända till Somalia, trots tidigare löften om att avflyttningen ska ske frivilligt.

- Flyktingarna är i en mycket svår situation. Kenyanska myndighetsföreträdare säger åt dem att de måste flytta ut innan månadens slut, annars kommer de att tvingas bort utan att få någon

hjälp, säger Michelle Kagari, som är Amnestys biträdande chef för östra Afrika.

Enligt FNs flyktingorgan och kenyanska myndigheter vill bara en fjärdedel av de somaliska flyktingarna återvända till hemlandet. Skälet till att de flesta vill stanna är det fortsatt osäkra säkerhetsläget i hemlandet.

Trots att en internationellt uppbackad regering har installerats i Somalia har inbördeskriget, som började på 1990-talet, fortsatt. Många grupperingar, däribland den islamistiska milisgruppen al-Shabaab, fortsätter att slåss om kontrollen över landet.

Striderna i Somalia beräknas ha lett till upp till en miljon civila dödsoffer och det finns drygt en miljon internflyktingar i landet. Dessutom har Somalia drabbats av en svår torka som gjort att närmare fyra miljoner människor - 40 procent av befolkningen - har brist på mat.

Tharanga Yakupitiyage/IPS

Europeiska miljöbyrån förespråkar bland annat upprustning i byggnadssektorn som en smart och billig klimatåtgärd.

Klimatomställningen på väg att sakta in

EUs miljömyndighet har granskat unionens klimatåtgärder och visar att målen blir svåra att nå.

Samtidigt som diskussionerna pågår om EU kan ta tillbaka ledartröjan i FNs klimatarbete efter Trumps valvinst i USA kommer oroande besked från Europeiska miljöbyrån, EEA.

Enligt deras senaste sammanställning av nationella och gemensamma åtgärder når unionen endast som mest 29 procents utsläppsminskning till år 2030. Detta är långt ifrån målet som satts upp på minst 40 procent mindre utsläpp år 2030 jämfört med nivån år 1990. Men analysen ska tas med en nypa salt. Delar av datan är från mars 2015 och mycket har hänt sedan dess.

- Med EUs nya klimatpaket ser vi ut att nå våra mål. Men det beror ju också på hur medlemsstaterna tar till sig åtgärderna, säger François Dejean, som ansvarat för EEAs rapport.

Han ser flera orosmoln i den data som medlemsstaterna rapporterat in.

- Utsläppen från transportsektorn fortsätter för andra året i rad att öka efter att tidigare ha minskat. Där finns det flera åtgärder som måste genomföras av regeringar, då frågan främst ligger hos dem, för att fortsätta minska utsläppen. Annars blir det svårt att nå målen, säger François Dejean.

Han ser också en stor potential i byggnadssektorn som inte uppnåtts, bland annat i upprustningen av äldre hus.

Har lagstiftare mycket kvar att bevisa?

- Ja, men vi ska komma ihåg att det här inte rör sig om en sprinttävling utan ett maraton där det gäller att inte tappa takten. Det finns tecken på att det sker nu.

Nästa gång som EEA sammanställer unionens samlade åtgärder sker i vår.

- Vi hoppas och tror att det ser mer positivt ut då, säger François Dejean.

Jacob Hederö

Läs EEAs analys här: www.eea.europa.eu/highlights/eu-firmly-on-course-to

Kritik mot Marocko som värdland för klimatmötet

Trots att FN fördömt Marockos ockupation av Västsahara valdes landet till värd för det globala klimatmötet som avslutas i dag fredag. Fram tills nyligen inkluderades också Västsahara i kartan över Marocko på klimatmötets officiella hemsida.

Det har också framkommit att Marocko planerar gröna energiprojekt på ockuperad mark, där svenska pensionspengar utgör en del av finansieringen.

Att klimatmötet hålls i Marocko har väckt kritik från många håll och till exempel Vänsterpartiets talesperson för klimatfrågor valde att inte delta.

I en kommentar på Globalportalen hänvisar klimatminister Isabella Lövin till att regeringen stödjer arbetet som pågår inom FN för att "finna en rättvis, ömsesidigt godtagbar förhandlingslösning

på konflikten där västsahariernas rätt till självbestämmande tillfredsställs".

Organisationer som Emmaus och Svenska Västsaharakommittén hade önskat ett tydligare ställningstagande i samband med klimatmötet eftersom de menar att detta befäster ockupationen av Västsahara.

- Inget land i världen erkänner Marockos rätt till Västsahara. I september i år konstaterade EU-domstolens generaladvokat i ett utlåtande att Västsahara inte är en del av Marocko. Trots det tillåts ockupationen fortgå och Marocko tjänar på att plundra Västsahara på dess rika naturresurser, skriver en rad MR-organisationer i ett debattinlägg i VLT.

Benita Eklund

Basinkomst testas i Ontario

Den kanadensiska provinsen Ontario ska i ett pilotprojekt erbjuda medborgare en basinkomst, i form av en negativ inkomstskatt, om nästan 9000 kr i månaden, skriver The Independent.

Ersättningen ska ges utan krav på motprestation och ersätta annat ekonomiskt stöd för människor i åldrarna 18-65. Funktionsvarierade ska få ett extra stöd och de med låg lön kommer att kompenseras upp till grundnivån.

Förslaget till utformningen av pilotförsöket lades fram av Hugh Segal, konservativ före detta senator. Han menar att reformen bör prövas på tre väl avgränsade platser med en hög grad av fattigdom.

Studien kommer att kunna ge en bild av kostnaderna men också visa vad som händer när människor erbjuds ett golv de inte faller igenom menar han.

Benita Eklund

Regeringen satsar på jämställdhetspolitiken

I onsdags presenterade regeringen skrivelsen *Makt, mål och myndighet - feministisk politik för en jämställd framtid* samt en tioårig nationell strategi för arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Bland ska högskoleförordningen ändras.

- Människor som möter våldsutövare och våldsutsatta i sitt yrke måste ha kunskaper om hur våld kan upptäckas, förebyggas samt vilka insatser som är effektivast. Åtgärden är en del av den första långsiktiga nationella strategin mot mäns våld mot kvinnor i vilken det förebyggande arbetet prioriteras, säger jämställdhetsminister Åsa Regnér i ett pressmeddelande.

Skrivelsen består av politiska målsättningar, som till exempel handlar om ekonomisk jämställdhet, samt en plan för hur målen ska genomföras och följas upp. Därtill ingår en nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor.

Regeringen ska också under 2018 inrätta en ny myndighet som ska underlätta genomförandet av jämställdhetspolitiken.

Benita Eklund

Foto: Fredrik Sandberg/TT

Vilket förslag som regeringen lägger i riksdagen återstår att se. Vänsterpartiet har under lång tid sagt att ett stopp för vad de kallar vinstjakten är ett villkor för budgetsamarbete.

Striden fortsätter om välfärdsvinsterna

Det blev inget totalstopp för vinstuttag, men ett tak på 7 procent. Förslaget från utredaren Ilmar Reepalu har väckt skilda reaktioner. Förödande, säger Friskolornas riksförbund. För försiktigt, menar Vänsterpartiet. Men att förslaget blir verklighet före valet tycks osannolikt.

Motståndet mot att begränsa vinstuttagen i skola, vård och omsorg är kompakt i riksdagen. Sverigedemokraterna - som uppvaktats flitigt av välfärdsbolagens lobbyorganisationer - har efter valet 2014 anslutit sig till Alliansens linje. Vänsterpartiledaren Jonas Sjöstedt sätter nu sitt hopp till den folkliga opinionen.

- Frågan är inte avgjord. Det finns ett stort stöd även från borgerliga väljare för vinstbegränsning och det är viktigt när man närmar sig ett val. Om Alliansen och SD röstar nej blir det istället en valfråga 2018, säger han.

Jonas Sjöstedt menar att frågan besvarar de borgerliga och pekar på att Moderaterna i sin eftervalsanalys såg den som en bidragande orsak till valförlusten.

Vilket förslag som regeringen lägger på riksdagens bord återstår att se. Vänsterpartiet har under lång tid sagt att ett stopp för vad de kallar vinstjakten är ett villkor för budgetsamarbetet med regeringen. Reepalus förslag om ett tak för vinstuttag på sju procent plus statslåneräntan, tycker partiet är alltför försiktigt.

- Det skulle kapa bort de värsta övervinsterna. Men vi vill se mer grundliga förändringar. Riskkapitalister och börsbolag har inte i välfärden att göra, säger Jonas Sjöstedt.

Exakt vilka krav han nu ställer på regeringen vill Jonas Sjöstedt inte säga. Moderaternas

öppning för att göra upp med regeringen om att införa tydligare kvalitetskrav på välfärdsverksamheter avfärdar han däremot bryskt.

- Deras villkor är att bolagen ska få plocka ut hur stora vinster som helst. Det är helt en omöjlig utgångspunkt för förhandlingar, säger Jonas Sjöstedt.

Från Sveriges tre största friskolekoncerner Academedia, Internationella Engelska skolan och Kunskapsskolan är det tyst. Ingen av dem vill uttala sig i Syre. Men Friskolornas riksförbunds vd Ulla Hamilton skrader inte orden när hon beskriver Reepalus utredning.

- Den baseras på helt felaktiga premisser, det finns inga övervinster. Och inte har man kunnat visa att vinster skulle påverka kvaliteten negativt. Utredningen är en 850 sidor lång debattartikel, säger hon.

För att förhindra att välfärdsbolagen kringgår vinsttaket genom att lägga kapitalet på hög föreslår Reepalu också en gräns för hur hög likviditet man får ha. Något som Ulla Hamilton uppfattar som bakvänt.

- Hittills har debatten handlat om att man vill ha långsiktighet och att skolor inte ska gå i konkurs. Nu lägger man förslag i motsatt riktning, säger hon.

Sammantaget hotar förslagen såväl vinstdrivna som icke-vinstdrivna friskolor, menar Ulla Hamilton.

- Inte en enda människa kommer vilja riskera sin personliga ekonomi för att starta en skola.

Det hade varit ärligare att rakt av förbjuda verksamheterna, säger hon.

Men de som företräder de icke vinstdrivande skolorna har en helt annan bild.

- Att ett vinsttak skulle vara ett hinder för oss är helt uppåt väggarna. Det finns redan en massa verksamheter som har en organisationsform som helt förbjuder dem att plocka ut vinst, säger Håkan Wiclander, ordförande i Idéburna skolors riksförbund.

Han hade önskat att Reepalu gått ännu längre.

- Vi skulle helst se att vinstintressen inte fanns alls. Med det här förslaget går det fortfarande att hålla på och köpa och sälja skolor. Den radikala åtgärden skulle vara att inte tillåta aktiebolag att driva skolor, säger Håkan Wiclander.

Förutom vinstfrågan har utredningen tittat på hur de idéburna, icke-vinstdrivna alternativen kan främjas. Här är Håkan Wiclander besviken över resultatet. Han är positiv till de förslag som finns om att förenkla för ideella aktörer vid upphandling och information från staten till kommuner och landsting om fördelar med samarbete med de idéburna. Men det räcker inte om man vill stärka de idéburnas ställning gentemot de stora jättarna, menar Håkan Wiclander.

- Vi har tappat bort mångfaldsidén och närmar oss en oligopolsituation där ett fåtal stora koncerner blir allt större. Nu måste man stimulera den idéburna sektorn.

Friskolornas riksförbund delar de idéburna skolornas bild av att de stora växer på de små aktörernas bekostnad, men har en annan syn på orsaken.

- Det är bara de stora som vågar satsa i det osäkra läge som är nu, säger Ulla Hamilton.

Olof Olsson Klugman

Onsdag 16 november. En kvinna i La Paz, Bolivia, är på väg för att hämta vatten i en tankbil. Bolivia har drabbats av den värsta torkan på 25 år, med stor vattenbrist som följd.

Foto: Juan Karita/TT

Ökad spänning i Västsahara

För första gången sedan vapenvilan skrevs under 1991 står nu västsahariska Polisario och marockanska styrkor mindre än 150 meter från varandra. Polisarios soldater har sina order: "Tar de en centimeter till öppnar vi eld."

Text: Anna Roxvall
Foto: Johan Persson

Det är mitt på dagen och termometern har krupit över 30-gradersstrecket. Vinden sveper över Sahara och river upp ett finkornigt damm. Salha Moulay sänker sakta kikaren och pekar norrut.

- Ser du kullen där borta? Där har du FN. Och lite till vänster om dem har du marockanerna, det är deras gula bulldozer.

Salha och de andra soldaterna kom hit till Guergueratområdet den 17 augusti, beväpnade och beredda på allt.

- Just då var vi rätt säkra på att vi skulle bli beskjutna. Det var första gången sedan 1989 som jag osäkrade mitt vapen.

Det är en relativt okänd konflikt, den om Västsahara. Den tog sin början 1975, när land efter land i Afrika kastade av sig sina koloniala bojor. Spanien drog sig ur det som då kallades Spanska Sahara och tanken var att invånarna i området skulle få folkomrösta om sitt eget öde. Istället ockuperades området av Marocko och ett 16 år långt krig med självständighetsrörelsen Polisario tog vid. Ett avtal om eldupphör tecknades 1991. Då befann sig tiotusentals flyktingar i ogästvänliga läger i Algeriet och Polisario skrev under med löfte om att västsaharierna skulle få rösta om självbestämmande.

Men så blev det aldrig. Flyktingarna är kvar i den algeriska

Polisariosoldater har slagit läger öster om Guerguerat, nära gränsen till Mauretanien. De är på väg till Guerguerat-området som förstärkning.

Marockanska bulldozers och säkerhetspersonal.

Polisario

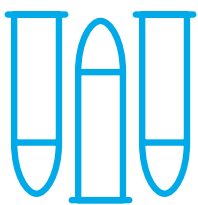
Avkoloniseringsrörelsen Polisario bildades 1973 med västsaharisk självständighet som mål. 1976 utropade rörelsen Sahariska arabiska demokratiska republiken (SADR), som i nuläget erkänns av ett 30-tal länder. Sverige har ett riksdagsbeslut om att erkänna Västsahara, men har ännu inte gjort det. Polisario fungerar som västsahariernas företrädare internationellt.

Polisarios checkpoint som satte stopp för vägbygget.

Stoppskylt som Polisario satt upp vid checkpointen.

Västsahara

Marocko anser sig ha historiska band till Västsahara och kallar området "de södra provinserna". Internationella domstolen i Haag avlog redan 1975 Marockos anspråk och slog fast att västsaharierna har rätt till självbestämmande. FN erkänner inte Marockos överhöghet, utan klassar Västsahara som ett "icke-självstyrande territorium".

ökenen och Västsahara är fortsatt ockuperat. I 25 år har konflikten stått och sandat igen, frusen i rörelsen. Lika länge har västsaharierna förbannat eldupphöret. Ropen på ett nytt krig har skallat länge.

Kanske är det nu det sker.

200 mil sandmur

Sinnebilden av ökenen är ett platt och vidsträckt landskap, men i den normalt sett avmilitariserade buffertzonen mellan Mauretanien och det ockuperade Västsahara är allting backigt och hackigt. Vassa stenblock varvas med djupaste sand, här och var ligger snäckor. Ett par kilometer västerut går kusten, och längsmed den allt det som är värt att slåss om: världens mest sardinrika vatten, enorma fosfatfyndigheter i norr, kanske också olja. Marocko har hägnat in området med en 200 mil lång sandmur, vakad av tiotusentals soldater och omgiven av ett av världens största sammanhängande minfält.

Spridda röster flyger med vinden.

Polisarios män har slagit läger mellan kullarna i grupper av tio och byggt skyttevärn av sten. Enkla tygstycken mellan fordonen ger skydd mot den skoningslösa solen.

29-årige Othman Bouchraya står och slangar diesel från en dunk till en pickup. Han har aldrig varit i krig, men säger att han har "en idé om hur det går till".

- Jag är redo. Det är vad vi har förberett oss för och det är vad vi vill ha, säger han.

Spänningen började byggas upp den 14 augusti i år, då Marocko inledde ett vägbygge som övervakades av beväpnade säkerhetsstyrkor i den fem kilometer breda buffertzonen. Enligt Marocko handlar det om att effektivisera kampen mot drogsmugglare och illegal handel, medan Polisario ser det som en direkt provokation. Polisario skickade ett brev till FN, där man anklagade Marocko för brott mot vapenvilan, men fick till svar att något sådant inte kunde upptäckas. Då mobiliserade Polisario. Den 28 augusti gick dess soldater in, stoppade byg-

get och satte upp en checkpoint mitt i vägen.

- Vi förklarade för dem att om de tar ett enda steg till kommer den här konflikten att eskalera. Då backade de och körde tillbaka sina maskiner, berättar Othman.

I ett dokument från FN som senare läckte ut, konstateras att Marocko bröt vapenvilan först, därefter Polisario.

FN-medlare kom samma dag och lyckades övertala båda sidor att hålla styrkorna närmast det avstannade vägbygget obebäpnade. Men lite längre bak bland kullarna, där Othman står, bär alla vapen.

- Vi har våra order. Vi är redo. Om en marockansk soldat skulle ta ett enda steg framåt skjuter vi, säger han.

Provokationer

Allteftersom solen vandrar på himlen avtar hettan. Ljuset bleknar. Sanden skiftar färg från gult till grått. När mörkret sänkt sig över öken exploderar himlen i en kaskad av stjärnor. Det enda som avslöjar var gränserna

”Vi har våra order. Vi är redo. Om en marockansk soldat skulle ta ett enda steg framåt skjuter vi.”

Othman Bouchraya.

Polisariosoldaten Alien Mbarek Al Aid, i lila turban, är på väg från Mijek till Guerguerat-området.

går är två radiomaster i fjärran: Mauritanien i söder, Marockos i norr. I mitten dessa få kilometer kolsvart ingenmansland som människor är beredda att dö för.

Ali Salem Malou sitter i ett tält i det blåaktiga skenet av en ficklampa. Teet kokar på en bädd av kol. Han är högsta befäl på plats och vill inte gå så långt som att hävda att vapenvilan är över, men säger att västsaharierna har tröttnat på provokationer.

- Kanske kommer man att se tillbaka och säga att detta var droppen som fick bägaren att rinna över. Om inte FN tvingar tillbaka marockanerna till sina ursprungliga positioner kommer vi att göra det, säger han.

Den marockanska förklaringen om att vägen behövs för att underlät-

ta kampen mot illegal handel fryser Ali bara åt. Han tar tekannan från elden och håller upp i muggar så att det skummar.

- Om de verkligen ville göra något åt drogsmugglingen kunde de ju börja med att odla tomater istället för hasch till sina hungriga medborgare.

”Befriat område”

Den över 100 mil långa landremsan mellan Mauretanien och det ockuperade Västsahara kontrolleras av Polisario. Västsaharierna brukar kalla detta ”befriat område”. Nära den algeriska gränsen i norr ligger dess huvudstad Tifariti.

För att ta sig dit från Alis tält där nere i södern krävs en flera dygn lång

A close-up, profile shot of a man wearing a dark turban and sunglasses, holding an AK-47 rifle. He is looking towards the right, where a bright sunset or sunrise is visible over a desert landscape. The lighting is warm and golden, creating a somber and reflective mood. The rifle is held vertically, and the man's hand is visible on the magazine. The background is a blurred desert horizon under a cloudy sky.

”Kanske kommer man
att se tillbaka och säga
att detta var droppen
som fick bägaren att
rinna över.”

Taleb Nayem Ali är en del av Polisarios mekaniserade förband i nomadsamhället Tifariti.

Minurso

FN-styrkan som ska övervaka att vapenvilan hålls och en folkomröstning genomförs är den enda insats i världen som inte också har mandat att övervaka att mänskliga rättigheter följs. Därför är rapporteringen om tillståndet för mänskliga rättigheter undermålig både på ockuperat område och i Polisarios läger.

Flyktingarna

Siffran på hur många som bor i flyktinglägren i Tindouf, Algeriet, är omtvistade. Marocko hävdar att Algeriets siffra på 165 000 är uppblåst. Ingen oberoende källa finns, eftersom Polisario och Algeriet inte tillåter FN att registrera flyktingarna.

resa genom ett område där dromedarerna är fler än människorna. Den starka solen skapar ett dallrande dis där himmel och horisont smälter samman. Allteftersom färden går norrut byts vassa klippor mot mjuka stenbumlingar och gult går över i rödsvart. Muren ormar sig i väster. Den som inte vill få benen bortsprängda måste passera den osynliga gränsen mot Mauritania den sista etappen, innan Tifariti och bebyggelsen tar vid. Det lilla nomadsamhället med ett par tusen invånare, en skola och armébaser känns som en storstad efter så många timmar genom ödsligheten.

Detta är en av de få platser där Polisario har mekaniserade förband. I terrängen står kanoner och stridsvagnar utplacerade.

67-årige Taleb Nayem Ali sitter i skuggan av ett träd tillsammans med ett tiotal soldater. De röker, dricker te och småpratar stillsamt - till synes avslappnat.

Men skenet bedrar. Det här är första gången sedan fredsavtalet som de har rullat ut stridsvagnarna från baserna i annat än övningssyfte.

- Det är en unik situation. Det är långt ned till Guerguerat, men om soldaterna börjar skjuta på varandra där kommer det att bli krig i hela området, säger Taleb.

Männen under trädet jublade när Polisario stoppade det marockanska vägbygget och förde upp Västsaharafrågan på den internationella agendan igen. Men efter den inledande upphetsningen finner de sig nu än en gång i ett tillstånd av väntan: Väntan på order, väntan på rörelse.

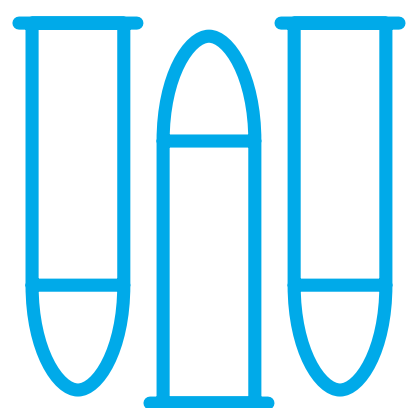
Gräsrötternas krav på att ta upp vapnen igen pressar Polisarios ledning. Det kommer att bli svårare än någonsin att motivera en återgång till status quo efter det här.

Taleb lägger ena handen på sin kalasjnikov och stryker sakta med den andra över mustaschen.

- Jag tror att det enda sättet att återta mitt hemland är med mitt vapen. Om jag fick bestämma skulle vi attackera Marocko direkt.

Text: Anna Roxvall
Foto: Johan Persson

”Jag tror att det enda sättet att återta mitt hemland är med mitt vapen.”

Västsahara, Tifariti.

I blickfånget: Viktor Mattsson och Höstörkestern

"Se varandra och ta hand om varandra"

Viktor Mattsson sjunger med musikkollektivet Höstörkestern om livet i den landshalva i medieskugga som försörjer södra Sverige med naturresurser. Genom svängig progg som bjuder lyssnaren till dans målar kollektivet en mångfasetterad bild av Norrland, samtiden och livet.

När Viktor Mattsson och jag hörs vid har musikkollektivet Höstörkestern precis haft bandmöte för att planera den kommande turnén och utgivningen av den nya skivan, *Norrlands Medborgargarde*. Det är en skiva som reflekterar över vår samtid och ger uttryck för en energisk frustration över hur politik förs i dag.

- Allt grundade sig i låten *Norrlands Medborgargarde*, som är den första riktigt politiska låt jag skrivit. Skivan handlar om Norrland, om att vara ung vuxen - att bli förälder och allt man står inför - och att leva. Vad är det att leva? Är det att jobba och unna sig fritid? Eller är det kanske att ha tid att reflektera över sin tillvaro, sin samtid, och möta andra människor?

Drömmar och känslor

Skivan handlar också om Höstörkesterns arbete som musiker, om hur långt det arbetet kan tas innan det blir för jobbigt. Det är tufft när kulturskolor och kulturhus får mindre resurser; när scener i glesbygden läggs ner - som Krokodil i Piteå där Höstörkestern har spelat mycket.

- Det satsas inte på kultur, om det inte är på skrytbyggen i form av stora kulturhus.

Musikkollektivet har hittat ett sätt att skapa musik från, och om, glesbygden.

- Med den här skivan vill vi förmedla historier som annars kanske inte berättas. Jag tror många bär på den här ilskan, frustrationen - och glädjen - som man inte kan eller vill formulera för att det helt enkelt inte varit prio att göra det.

Många bär på en känsla av att det inte spelar någon roll om en kämpar eller engagerar sig. Afärer läggs ner, posten flyttar, sjukhuset stänger. Men när gång måste det vara nog, då måste känslorna ut, menar Viktor.

Kolonialpolitik

Han pratar vidare om vattenkraft, skogsindustri, malmbrytning, och vindkraftsparker; om alla naturresurser som tas ut ur regionen och hur lite som kommer tillbaka.

- Det skulle bli en jävla skillnad om vi kapade elledningen söder om Dalälven, till exempel.

Jokkmokk, säger han, är ett tydligt exempel på utnyttjandet

Om Viktor Mattsson

En av sångarna och låtskrivarna i musikkollektivet Höstörkestern. Född i Vittangi men bor i Umeå. Viktor har spelat musik och skrivit låtar sedan tidiga tonåren och proggen har alltid legat nära hjärtat.

Foto: Privat

Viktor Mattsson vill uppmärksamma utnyttjandet av Norrlands naturresurser och konsekvenserna det får.

av Norrlands naturresurser. Där har vattenkraften torrlagt hela älvfåror, men nu varslar Vattenfall runt 40 personer på orten för att flytta verksamheten till ett låglöneland.

- De säger att hela Sverige ska leva och mitt i detta åker statsministern upp till Norrland, men inte till Jokkmokk. Han åker till Kalix och äter surströmming i stället. Det tycker jag säger en del om riksdagspolitikernas prioriteringar.

Ett annat exempel som tas upp i låten *Norrlands medborgargarde* är Pajala, där Northland Resources etablerade en gruva 2012 för att sedan gå i konkurs 2014. Kvar blev ett hål i berget och människor som förlorat både jobb och besparingar de investerat i det "lovande" gruvbolaget.

- Löfven kom upp, körde spaden i marken och sa att det lukta- de pengar. Men sen har kommunen, som redan är fattig, fått ta hela smällen själv.

Ett ord för detta är kolonialpolitik, vilket Viktor konstaterar att statsmannen Axel Oxenstierna insåg redan på 1600-talet när han sa: "I Norrland hafva vi ett Indien!"

- Det är så man ser Norrland, som en arbetsplats och en råvarupark. Detta vill vi belysa med vår musik.

Musikens perspektiv

- Det är vår förbannade skyldighet att använda den plattform vi har för att berätta om detta, jag tror nämligen inte det är så många söderöver som förstår vad som faktiskt pågår, säger Viktor.

Han tror att vissa, inte minst politiker, kan tycka att kulturskapare kommer med enkla svar på väldigt stora, svåra frågor.

- Men det är också för att en del frågor har väldigt enkla svar. Det handlar snarare om obekväma sanningar för de som vill styra oss.

Ett enkelt svar som behandlas i Höstörkesterns musik är hur den ökande rasismen i Sverige kan motverkas: genom att vi belyser klassklyftorna och hur politiker och näringsliv successivt monterar ner landsbygden.

- Det är inte nyanlända flyktingar som stängt skolor, försämrat kollektivtrafiken eller dödat cen-

”Jag tror människor i dag har glömt bort vilken kraft en enad rörelse har. Det är egentligen ganska enkelt.”

På Höstörkesterns nya skiva vill de förmedla historier från norra Sverige som annars kanske inte berättas.

Foto: Johan Ylitalo

Ny skiva

21 oktober släpptes Höstörkesterns singel *Norrlands medborgargarde*. Nya skivan, med samma titel, kommer i januari 2017 och har precis som singeln sprungit ur kollektivets engagemang för glesbygdens utsatthet, och tanken om dess självbestämmande och en varm politik där människor bryr sig om varandra och platsen de lever på.

trumhandel med stora affärsområden utanför städer och byar. Men frustrationen människor känner över att deras tillvaro marginaliseras vänder rasister som Sverigedemokraterna mot oskyldiga, redan utsatta grupper. Vi måste krossa den rasismen - med information.

Viktor menar att det är lättare att skylla på en invandrare än att begripa ett långsiktigt resultat av nyliberalismen.

- Facket har försvagats. Jag tror människor i dag har glömt bort vilken kraft en enad rörelse har. Det är egentligen ganska enkelt. Skulle alla gruvarbetare strejka tills det blir en rättvisare fördelning av vinsten deras arbete genererar så skulle saker hända.

Just därför heter låten *Norrlands Medborgargarde* - för att det är det som behövs. En gemensam kraft mot kolonialismen och rasismen.

- Vi måste samla vår enorma kraft. Vi kan inte tänka ”Jag bor i Överkalix och det som händer i Pajala rör inte mig”. Det funkade inte så, lika lite som vi kan säga att ”det som händer i Syrien rör inte mig”. Vi drabbas alla i det långa loppet.

Solidaritet

En viktig fråga där det behövs enhet är intrång på renbetesmark, som Viktor påpekar inte bara angår samiska renägare utan hänger ihop med resten av kolonialpolitiken. Också detta sjunger han om i *Norrlands medborgargarde* - om Gállok utanför Jokkmokk där

Beowulf Mining inledde gruvprospektering 2013.

- Man måste förstå varandras problematik och vara solidariska. En del tycker att det genererar jobb, men i slutändan är det riskkapitalister som gör kortsiktiga klipp, placerar vinsterna i skatteparadis och lämnar Skandinavien sista vildmark i spillror. Samerna var här först och de behandlas som skit. Och bemöts som skit av människor i sin

hembygd som är lurade av stora företag och hålogda lokalpolitiker.

Att mötas

Därför måste vi öva på att se varandra. Viktor pratar om upplevelser från att ha jobbat med barn och med gamla.

- Alla är vi människor och ett barn ser världen på ett enkelt och oförstört sätt.

Han ser likheter hos en 100-årig man han jobbat hos.

- Han säger samma saker som barnen: man ska vara snäll och man ska ta hand om varandra. Och man ska försvara dem som inte kan försvara sig själv.

Det handlar också låten *Långt bort, alldeles intill* om; som Viktor menar är en nyckellåt på skivan.

- Alla bär väldigt mycket inom sig. Om alla höjer blicken litetgrann så tror jag vi kan mötas på väldigt spännande och lika villkor. Både om man har en politisk tanke och om man bara vill mötas och lära sig av varandra.

Rut Blomqvist

Höstörkestern

Ett musikkollektiv med runt 20 medlemmar som formellt bildades 2013 av ett gäng vänner från musikföreningen Tusen Toner i Kiruna. Medlemmarna är spridda över landet - från Lappland till Skåne. Kollektivets dynamiska progg med viston för tankarna till såväl Tornedalsk folkmusik som Nationalteatern.

En matig mustig vintersoppa med saffran, kikärter och avorioris.

Foto: Jenny Luks

Mustig saffranssoppa med kikärter och ris

Snart är det jul och suget efter julmust och lussekatter börjar tränga på. När längtan blir för stor och det ännu inte är dags att fylla bullkorgen, kan man få sin saffransdos på annat håll. En mörk novemberkväll är det trevligt att svänga ihop en mustig soppa med kikärter, avorioris och saffran. Det går bra att byta ut riset mot matvete, om man vill ha det lite mer närproducerat.

4–6 port.

- 1 stor gul lök
- 2 vitlöksklyftor
- 2 msk olivolja
- 2 msk tomatpuré
- 2 pkt saffran
- 1,5 l grönsaksbuljong
- 2,5 dl avorioris
- 3 stjälkar blekselleri
- 1 röd chili
- 2 burkar krossade tomater
- 2 burkar kikärter
- salt
- peppar
- 1 knippe kruspersilja
- 1 lime

Finhacka löken och pressa vitlöken. Fräs i olja i en gryta. Tillsätt tomatpuré och saffran. Häll på buljong och tillsätt riset. Låt koka i 10 min. Skiva sellerin och chilin fint. Tillsätt dem i soppan, tillsammans med de krossade tomaterna. Låt puttra i ytterligare 10 min.

Tillsätt kikärtorna och smaka av med salt och peppar. Strö över persilja. Servera med limeklyftor som pressas över portionen.

Stort utbud av veganskt på nätet

Att vara vegan i en mindre stad kan vara lite klurigt, om man vill hitta de där alldeles speciella varorna som ostar, pålägg och godsaker. Att handla mat på nätet kan vara en praktisk lösning. Det blir allt vanligare för både blandkostare och veganer att sitta hemma i lugn och ro och beställa hem varor.

Det finns flera helt veganska nätbutiker i Sverige, som erbjuder både välkända varumärken och spännande nyheter som är svåra att hitta någon annanstans. Även på de stora matsajterna med blandkost finns stort utbud av veganska varor.

Tycker man det är svårt att välja produkter, finns en lösning: Testa en box med överraskningsvaror från Veganbox eller Veganboxen.

Boxar:

- veganbox.se
- vegmat.se/butik/snackbox

Veganska nätbutiker:

- shop.goodstore.se
- gronakassen.se/butiken
- seitanfoods.se
- veganlife.se
- vegshop.se

Nätbutiker med blandkost:

- coop.se/handla-online
- ica.se/handla-online
- mat.se
- mathem.se
- matsmart.se
- shop.reneevoltaire.se
- tantensgrona.se

Mat med Jenny

Oumph! bjuder in till det koreanska köket

På Vegovison i Stockholm för två veckor sedan, passade Food For Progress på att bjuda på smakprover av den nya sojaprodukten Bibim Oumph!. Bibim har koreansk ursprung och känns igen från maträtter som bibimbap, där ris serveras med grönsaker och kött. Nu finns alltså en möjlighet att enkelt göra en vegansk variant.

Foto: Oumph!

Den nya sojaprodukten Bibim Oumph!.

City Gross presenterar helt nytt varumärke

Butikskedjan City Gross har visat framfötterna inom den växtbaserade sektorn. City Gross var först med att lansera Oumph! och det nya varumärket Vegme. Nu lanserar City Gross ett helt eget veganskt sortiment under

vinjetten Vegott. Produkterna är framtagna av Food For Progress och är baserade på bönor och grönsaker. Produkterna är djupfrysta och kommer i varianterna Tomat- och basilikabollar, Blomkåls- och grönkålspuckar, Falafel, Chipotlebitar och Crispy Bean Burger.

Ett nytt djupfryst veganskt sortiment baserat på bönor och grönsaker.

Glass med bakteriekultur

Glassmärket Lovice lanserar två nya glassar med bakteriekultur. Glassarna är sojabaserade och kommer i smakerna vanilj/blåbär och vanilj/lingon. Förmodligen är detta den första glassen i världen med bakteriekultur, enligt Lovice, som också hävdar att kulturen är hälsosam för magen. Glassarna finns i butik i början av december i södra Sverige och utvalda Stockholmsbutiker. Från vecka 11 nästa år, finns glassarna på alla City Grossbutiker.

Foto: Lovice

Enligt tillverkaren är detta troligtvis den första glassen i världen med bakteriekultur.

Jenny tipsar:

Vegansk wrap på Espresso House

Nationella kafékedjan Espresso House har tidigare haft ett snålt utbud för veganer, trots påtryckningar under flera år. Chokladbollen blev helt vegansk vid årskiftet, när man valde att byta ut animaliskt margarin mot ett vegetabiliskt. Under hösten har det gått rykten om en ny satsning och nu är den här: En vegansk wrap med spenat, bönor, hummus, grönsaker och vegansk mozzarella. Wrappen kommer endast att finnas i utvalda kaféer runt om i landet.

Foto: Espresso House

Wrap med spenat, bönor, hummus, grönsaker och vegansk mozzarella.

Dryck från förr – fast egentligen ny

Gammaldags Hafvredryck är namnet på Oatlys senaste satsning. Den marknadsförs som en dryck som smakade som förr i tiden - om den hade funnits då. Havren är nämligen en gammal sort, som inte odlats på 50 år. Drycken är ekologisk och KRAV-märkt, och havren kommer från Mullhyttan i Närke. Gammaldags Hafvredryck säljs i begränsad upplaga i 125 utvalda butiker.

Ett öppet fönster till andra tider

SVTs Öppet arkiv är en guldgruva för den som vill ha lite perspektiv på nutiden. Journalfilmerna till exempel - kortfilmer med samhällsinformation i olika ämnen, som visades före långfilmen på bio. Man kan bland annat få se en demonstration för bröd och rösträtt i Södertälje 1917, riksdagens första sammanträde 1922, fredsdagen 1945 i Göteborg, luciafiranden och julstök på Haga ... eller något av nedanstående axplock.

Flyktingar finner en hamn

Kulor kommer tjutande genom luften och slår ner i sanden. Människor springer genom kulregnet, hoppar i en roddbåt som ligger där, skjuter ifrån och ror iväg. Bilden är svartvit och det finns en del repor i filmen, för den är från 1944. En journalfilm, *Flyktingar finner en hamn*, om den tidens flyktingmottagande.

Flyktingarna är danskar - enligt speakerrösten "en arbetare, en läkare, en officer, en fiskare, ett gammalt äkta par, en ung arkitekt med fru och barn. Människor på flykt". Barnen får gå i danskspråkig skola, de vuxna får jobb, till exempel i skogen. Men Inger, som är tecknare, åker till Stockholm och söker ett bättre betalt arbete.

Det är ett fascinerande tidsdokument och sätter dagens flyktingmottagande i ett annat ljus än vi är vana vid. Se förresten *Ungerska flyktingbarn i Sverige 1956* också!

Manlig spädbarnsvård

En grupp allvarliga unga män i slips och kostym står med händerna i fickorna och lyssnar uppmärksamt på fröken Martinell som i sköterskeuniform och vitt förkläde tvättar en babydocka. Det är lektion i spädbarnsvård för blivande fäder på Maria husmodersskola 1945. Kursen är "självfallet inte fullständig", berättar speakern, men ska väcka intresse och räcka till för att fäderna ska kunna "hjälpa sina hustrur". De läser barnpsykologi också - och får veta att "en far bör vara delaktig i uppfostran även av barn under sju år".

Blivande pappor lär sig spädbarnsvård på Maria husmodersskola för att kunna "hjälpa sina hustrur". Ett steg på vägen mot jämställdhet ändå.

Foto: SVTs Öppet arkiv

Tonårsmodet 1954

Formgivaren Göta Trägårdh presenterar den nya tidens tonårsmode mot en bakgrund av storbandsjazz med hisskaraktär. Det är det bästa som har hänt på klädfrenten, säger hon. Hon anser att vuxna ska lyssna på de ungas åsikter om kläder, och berättar att konfektionsföretagen har tonårsråd som hjälper dem att ta fram klädmodeller.

Vi får se Göta Trägårdhs dotter Lena och hennes vänner titta på kläder och prata skor, klädda i de "hållbara, flärdfria och ändå moderna material och modeller" som ungdomen sägs vilja ha. "Hemskt tjugiga" säger tonårstjejerna. Göta Trägårdh tipsar om kvalitetsmärken och ger klädvårdsråd av en sort som har blivit aktuella igen, nu när "slow fashion" har blivit populärt.

Malin Bergendal

Foto: SVTs Öppet arkiv

Redaktionen tipsar: Res utan flyg

När juledigheten närmar sig är det många som känner att de behöver komma bort. Fly till ljusare delar av världen. Det blir lätt en flygresan till. Att resa med tåg och båt framstår som både dyrt och krångligt. Men ofta är den psykologiska spärren ett lika stort hinder som pris och krångel. Om en väl börjat utesluta flyget rivs barriärerna ganska fort.

Några tips:

- Ska du ut och resa utanför Sverige kan alla olika tåglinjer kännas som en hopplös röra. Då är www.seat61.com och www.bahn.com/i/view/SWE/se fantastiska hjälpmedel.

- Se resan som en viktig del av upplevelsen och undvikandet av flyget som en utmaning. Varför inte ett nyårslofte: inget flyg 2017. Sedan är du igång.

- Du måste inte resa så långt för att komma ifrån, vila upp dig eller upptäcka nytt. Det är inte avståndet som är det avgörande för hur lyckad resan blir. Hur mycket finns det några timmar eller en natt bort på tåg eller båt att upptäcka eller finna lugn vid? Välj ett resmål på lagom avstånd.

- Vill du ändå resa långt så är Transsibiriska järnvägen en av de häftigaste resor du kan göra och du tar dig lätt vidare till andra delar av Asien från den. Du köper en biljett enkelt och tryggt på en resebyrå i Sverige eller billigt men lite chansartat på plats i Moskva.

Lennart Fernström

Känslan första jobbdagen då man har saltat sitt CV en smula och inser att man inte har en aning om vad ens kolleger pratar om...

Snott från Mia Åström

Carola fast i snökaoset – åkte tunnelbana för första gången på 34 år: "Jag plankade"

Carola Häggkvist fastnade i snökaoset. Hon var tvungen att lämna sin sminkväska, sin kandelaber och sitt stativ i taxin och i stället ta t-banan. – Jag pla

EXPRESSEN.SE

Snott från Facebook/Expressen

Sysadmin Scully
@systerfrida

Fascister med makt är alltså allas fel utom just de som röstade på dem, är det ungefär rätt? Ping press, media och verklighetens folk

10:45 · 14 nov 16

Snott från @systerfrida

1 Nattens nyheter: Brinnande möbler och barn till sjukhus efter älgolycka

Snott från Dalarnas tidning

INRIKES.

2016-10-28 15:00

Kontroversiell juicekedja pressar sina anställda

Snott från ETC

Snott från Svenska Dagbladet

3 WiFi-samtal 08:44 81%

GT

Villa brinner - spridit sig till taket

Publicerad idag 07.50

Annons:

12/11 kl 11-14
har vi representant från Contura i husköket!

Contura 750
18.900 kr | 787 kr/mån
Ord pris 18.900 kr

elda
Eldbutik Göteborg
Mareheimgatan 1, Tel: 031-707 30 20
Mån-Tors 10-18 | Fre 10-13 | Lör 11-14

En villa brinner i Göteborg.
Branden startade i pannrummet och har spridit sig upp i taket.

Start TV Lästid Profil Meny

Snott från GT

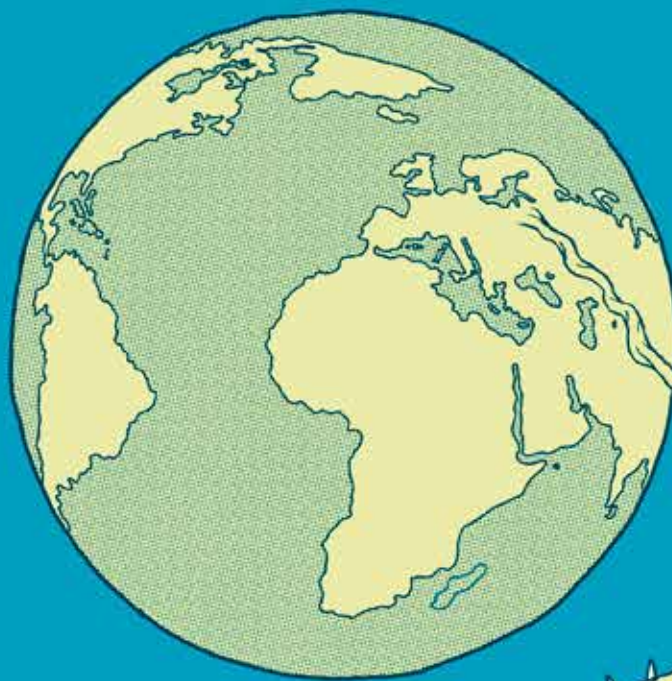
Snott från Facebook

Snott från Mariestadstidningen

Lotta Sjöberg

EFTER STENÅLDER, JÄRNÅLDER, BRONSÅLDER, VIKINGATID,
MEDELTID, STORMAKTSTID, INDUSTRIALISM OCH DATAÅLDER
HAR MÄNNISKAN NU NÅTT TONÅRSÅLDERN...

Jävla morsan, du
ställer så höga krav,
jag fixar inte det,
fattaru? Jag klarar
mig fan utan dig
nu.

Välkommen till Stockholms schyssaste julmarknad.
Kom och frossa i ekologiska och rättvisa produkter,
föreläsningar, utställning och schysst julstämning.

LÖRDAG & SÖNDAG 3-4 DECEMBER - ÖPPET 10-16
ABF-HUSET PLAN 1, SVEAVÄGEN 41, STOCKHOLM
Ⓣ RÅDMANSGATAN

Vi som deltar

Africa Now • Afrikagrupperna • Amnesty • Bokförlaget ETC • Color me Ghana
Darling Eco • Earth N More • Fair Monkey • FairSisters • FIAN Sverige • Föreningen
för SUS – kvinnoprojekt i Bangladesh • Individuell Människohjälp Fair Trade
Just Africa • Kidsfuture • Kvinna till Kvinna • Latinamerikagrupperna • Minh
Inredning • Natir • Oljeteket • Palestinagrupperna i Sverige • Pekoe • Rekostart
Röda Korsets Folkhögskola • Save the orangutang • Svalorna Latinamerika
Syre • Stockholms stadsmission Remake • Stockholms Afghanistankommitté
Stödföreningen för Martaskolan i Uganda • Svenska Freds- och Skiljeföreningen
Svenska Tibetkommittén • TingByLing • Vänskapsförbundet Sverige-Nicaragua

Läsarnas:

En flyktingfamiljs historia

David Bell berättar om en syrisk familj som han har lärt känna och drar slutsatser om hur asylmottagningen fungerar. Har du också något du vill berätta för Syres läsare? Välkommen att skicka text och/eller bilder till malin.bergendal@tidningensy.se!

Foto: Muhammad Muheisen/AP/TT

Snart framme efter en lång och farlig resa. För att bättre kunna hjälpa de nyanlända behöver myndigheterna kunna arbeta snabbare och mer flexibelt, skriver David Bell.

För några veckor sedan hälsade jag på familjen Al-Sabouni, som består av två vuxna och fyra barn, i en by en halvtimme resa hemifrån. Det var en vacker höstdag, varmt för årstiden, och höstfärgerna hade börjat synas. Det hade gått ett par månader sedan vi sågs senast, och jag ville gärna träffa dem igen och se hur de hade klarat flytten till sitt nya tillfälliga hem.

Förra gången hade familjen fullt upp med att flytta in och hade, med stor glädje, nyss kommit hem från sjukhuset med nyfödda tvillingpojkar, nya syskon till parets två småflickor. Tvårummaren var ingen perfekt lösning men betydligt bättre än det lilla rummet på asylboendet. Nu hade de eget kök och egen toalett och dusch och kunde sköta sig själva. Efter alla umbäranden hade de äntligen fått en nystart i sitt nya land, Sverige. Jag var nyfiken på hur det kändes för dem att ha något de kunde betrakta som eget, och hur framtiden såg ut.

Mottagandet denna andra gång var upplyftande. I deras sparsamt möblerade hem fick jag "fika" med te och goda hembakade sötsaker från Syrien, som det äldsta barnet tyckte jag borde äta flera av. Vi pratade om deras glädje över att äntligen ha en stabil grund att stå på. De äldre barnen skulle börja dagis, pappan skulle börja på SFI och familjen skulle flytta till en större lägenhet i centralorten inom kort.

Jag hade lärt känna mannen i familjen när

jag hjälpte honom att etablera kontakt med etableringskoordinatören på regionen och skicka in meritsammanställning för validering av Socialstyrelsen.

Under fikastunden fick jag höra deras historia. Den lyder, som nästan alla syriska migranter: umbäranden, kris, flykt, fara och sedan en ankomst till en trygg plats. I deras fall handlade det om att överleva med barnen i staden Homs medan den blev utsatt för beskjutning och angrepp. Sedan kom den utlösande faktorn: ett sönderslaget och plundrat hem och en förstörd praktik.

Då flydde de i livsfara över land och hav med två små barn för att så småningom komma till Sverige. Där följde en tids ovisshet i ett trångt asylboende medan Migrationsverkets kvarnar malde i nästan ett år. När familjen fick besked om permanent uppehållstillstånd med mera tog de emot det med lättnad och stolthet.

Under tiden i asylboendet blev kvinnan i familjen gravid och skulle föda tvillingar i mitten av juli. Familjen var orolig för var de skulle bo eftersom situationen på asylboendet var olämplig för ett nyfött barn. Jag blev tillfrågad om jag kunde hjälpa dem. Så jag kontaktade Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och kommunen och lyckades hitta en tvåa hos kommunens bostadsbolag som familjen kunde flytta in i omgående. Men det var först två dagar innan barnen föddes som familjen fick sitt nya hem. Alla som ansträngde sig för att

göra det möjligt för dem att bo kvar i kommunen förtjänar ett stort tack.

Det som förvånar mig är att så många kände till familjens situation, men det var i sista minuten, när någon engagerade sig i deras situation, som problemet löstes. Det är ingen kritik mot tjänstemännen som jobbar dagligen med dessa frågor, utan snarare kritik mot systemet. En snabb överblick visar att minst sju personer på Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och kommunen tillsammans kände till familjens situation, utöver sjukvårdspersonalen. Ändå ordnades ingen bostad förrän strax före barnafödelsen.

Här finns fog för kritik. Det krävs en översyn av hur vi arbetar med asylsökande och nyanlända och hur vi använder våra resurser. Fallet med familjen Al-Sabouni visar att vi måste vara noggrannare förberedda om vi vill ha de nyanlända kvar i våra kommuner. Samtidigt måste vi kunna agera snabbare och mer beslutsamt när kris och akuta situationer uppstår. Det gäller att sätta individer och familjer i fokus, samordna myndigheternas insatser, men framför allt att se dessa människor som just människor.

Numera har familjen Al-Sabouni flyttat till sin större lägenhet och barnen går på dagis/förskola. Framtiden ser ljus ut - i alla fall för denna familj.

David Bell

ledamot för MP i regionfullmäktige Jämtland/Härjedalen

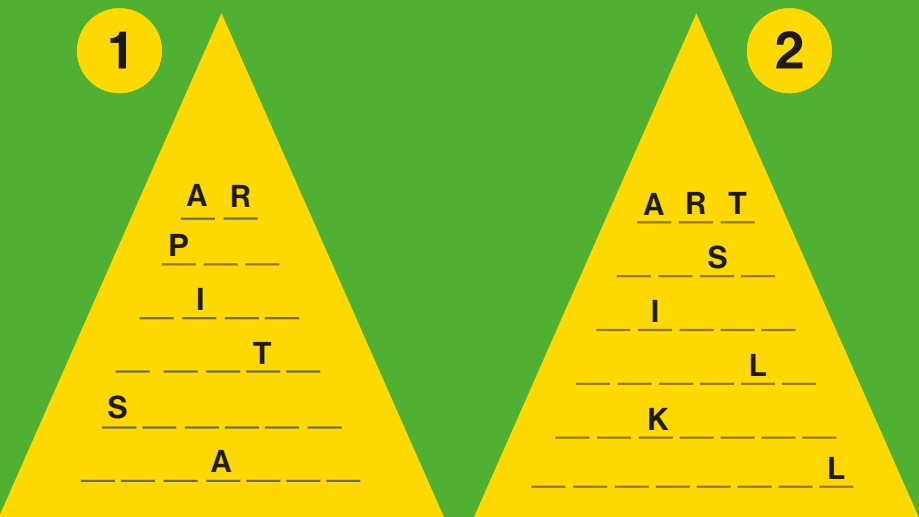
Sudoku

Lätt

2			5		4	9		
6	3		1	7			2	
5						3	1	
3		9	4	1		7		2
4	2			6		8		5
				9				
	4		6	5				8
		2			3		5	
	8	5	7			6	3	

Ordtrianglar

Gör så här:
Använd bokstäverna från raden över för att bilda ett nytt ord på nästa rad. Där finns också en ny bokstav som ska vara med i det nya ordet.

Medel

		7		4		5		3
	8	6	5			7		
9								
					9			
	3	5		7		4	8	
	1		3					6
								8
	7		4		6	9	2	
4		2		1		6		

Facit sudoku

4 9 2 8 1 5 6 3 7	8 7 1 4 3 6 9 2 5	6 5 3 2 9 7 1 4 8	7 1 9 3 8 4 2 5 6	2 4 8 6 5 9 3 7 1	9 5 4 7 6 3 8 1 2	3 8 6 5 2 1 7 9 4	1 2 7 9 4 8 5 6 3
8 7 1 4 3 6 9 2 5	6 5 3 2 9 7 1 4 8	7 1 9 3 8 4 2 5 6	2 4 8 6 5 9 3 7 1	9 5 4 7 6 3 8 1 2	3 8 6 5 2 1 7 9 4	1 2 7 9 4 8 5 6 3	4 9 2 8 1 5 6 3 7
6 5 3 2 9 7 1 4 8	7 1 9 3 8 4 2 5 6	2 4 8 6 5 9 3 7 1	9 5 4 7 6 3 8 1 2	3 8 6 5 2 1 7 9 4	1 2 7 9 4 8 5 6 3	4 9 2 8 1 5 6 3 7	8 7 1 4 3 6 9 2 5
7 1 9 3 8 4 2 5 6	2 4 8 6 5 9 3 7 1	9 5 4 7 6 3 8 1 2	3 8 6 5 2 1 7 9 4	1 2 7 9 4 8 5 6 3	4 9 2 8 1 5 6 3 7	8 7 1 4 3 6 9 2 5	6 5 3 2 9 7 1 4 8
2 4 8 6 5 9 3 7 1	9 5 4 7 6 3 8 1 2	3 8 6 5 2 1 7 9 4	1 2 7 9 4 8 5 6 3	4 9 2 8 1 5 6 3 7	8 7 1 4 3 6 9 2 5	6 5 3 2 9 7 1 4 8	7 1 9 3 8 4 2 5 6
9 5 4 7 6 3 8 1 2	3 8 6 5 2 1 7 9 4	1 2 7 9 4 8 5 6 3	4 9 2 8 1 5 6 3 7	8 7 1 4 3 6 9 2 5	6 5 3 2 9 7 1 4 8	7 1 9 3 8 4 2 5 6	2 4 8 6 5 9 3 7 1
3 8 6 5 2 1 7 9 4	1 2 7 9 4 8 5 6 3	4 9 2 8 1 5 6 3 7	8 7 1 4 3 6 9 2 5	6 5 3 2 9 7 1 4 8	7 1 9 3 8 4 2 5 6	2 4 8 6 5 9 3 7 1	9 5 4 7 6 3 8 1 2
1 2 7 9 4 8 5 6 3	4 9 2 8 1 5 6 3 7	8 7 1 4 3 6 9 2 5	6 5 3 2 9 7 1 4 8	7 1 9 3 8 4 2 5 6	2 4 8 6 5 9 3 7 1	9 5 4 7 6 3 8 1 2	3 8 6 5 2 1 7 9 4

Svår

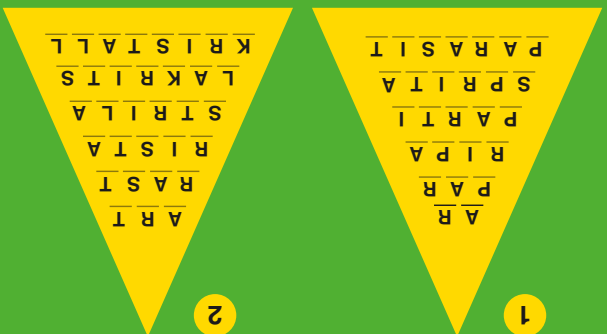
Medel

Lätt

Svår

	9		2					
			1				4	7
	4	2		6			9	
					7			9
	6			2			3	
1	3		5			7		
				3		4	6	
5					8			
4	7			5				2

Facit ordtrianglar

Du missade väl inte tisdagstidningen?

För den fördjupade diskussionen och rapporteringen är ett pappersmagasin till helgen utmärkt. Men för de snabba nyheterna och de snabba kommentarerna är en gång i veckan för gäst. Därför startade vi i början av april en digital tisdagsutgivning av Syre. Du hittar tisdagens tidning på: tidningensyre.se.

Glöd – Ledare
Mattias Gönczi

Lärarlönelyftet går till historien

”Frågan är om något förslag någonsin så effektivt lyckats splittra så många arbetslag och så förgat den grupp den var tänkt att gagna.”

Radar – Nyheter

Trump flera steg tillbaka för klimatet

Att Donald Trump blir nästa president i USA kan innebära ett allvarligt bakslag för klimatarbetet runtom i världen. Många har uttryckt sin oro för vad klimatförnekaren lovat att göra, men samtidigt finns det en rad begränsningar av vad han faktiskt kan genomföra. Dessutom märks en tydlig beslutsamhet och mobilisering i miljörörelserna.

Foto: Kin Cheung/TT

Trump vill riva upp Parisavtalet.

Foto: Mats Andersson/TT

Isabella Lövin på landstingsdagar i Sundsvall.

Kräver lösning på MP-konflikt

Miljöpartiets kommunalråd har tröttnat på konflikten i partiets riksdagsgrupp. De vill att partistyrelsen ingriper.

Foto: Johan Nilsson/TT

Regeringen har nu beslutat att förlänga kontrollerna.

Pendlare får vänta på gränslättnader

Gränskontrollerna mot Danmark blir kvar i minst tre månader till. Ännu är det oklart hur besvären för pendlarna ska kunna minskas.

Foto: Anders Wiklund/TT

Försvarsminister Hultqvist och Marcus Wallenberg.

Sverige fördjupar sin närvaro i Filippinerna

Förra veckan var bråda dagar för den svenska ekonomiska och politiska gräddan i Filippinerna. Näringsminister Mikael Damberg (S) invigde en ny svensk ambassad i huvudstaden Manila, samtidigt som Saabs ordförande Marcus Wallenberg slog upp portarna för ett nytt kontor inte långt därifrån.

tidningensyre.se/nummer

Total fattigdom efter asylavslag

Hennes blick är outhärdligt sorgsen. I maj fick 21-åriga Nahid avslag på sin asylansökan, men hon stannar ändå och gömmer sig. I snabb takt växer nu skaran som försöker överleva i Sverige utan pengar från samhället.

Foto: Fernando Vergara/TT

Stor osäkerhet råder kring miljöarbetet i Colombia.

Osäker framtid för Colombias unika ekosystem

Den utdragna konflikten i Colombia höll länge biologer och forskare borta från landets unika ekosystem. Ett fredsavtal lär ge större anslag till forskning och teknologi, men utfallet i folkomröstningen den 2 oktober kastade många planer tillbaka till ruta ett.

Radar – Veckan i bild

Syre ger dig veckans nyhetshändelser i bilder.

Foto: Mark Ralston/TT

Koldioxidutsläppen har legat nästan stilla i tre år.

Utsläpp av koldioxid oförändrat

Nivån på koldioxidutsläppen från fossila bränslen har legat nästan stilla i tre år. Det är en förbättring, men inte nog för att avvärja den globala uppvärmningen.

Vänner är Boko Harams främsta rekryterare

Den nigerianska terrororganisationen Boko Harams medlemmar rekryteras oftast av människor de redan känner - inte av personer de mött i moskéer eller av predikanter. Detta enligt en ny studie.

Foto: M. Fernandez/TT

Demonstranter som kräver katalansk självständighet.

Katalonien i ny frihetsmarsch

Omkring 80 000 katalaner samlades på söndagen i Barcelona för att åter resa kravet på att Katalonien ska bli självständigt.

Zoom

Växande gemenskap kring odling i stan

Esaddin Ali Garib ville hitta en meningsfull aktivitet att ägna sig åt. I stället för att öppna butik började han och några vänner odla mitt på torget. Stadsodlingen blev snabbt en social succé, kanske aningen för spontan för den svenska byråkratin.

”Det finns persilja här i Sverige också, men det är inte samma sak. Många av de frön jag sår har jag fått från hemlandet. De har en lite annan smak.”

Foto: Marit Lissdaniels

På somrarna när det är varmt på stadsodlingen stannar Esaddin Ali Garib och hans vänner från sju på morgonen till tio på kvällen.

Glöd – Tova Maria Rud

Dags för lite riktig signalpolitik

”Det krävs ett flerfrontsmotstånd, och om regering och riksdag verkligen menar att de är antirasister, då är det dags för lite riktig signalpolitik. Gör hatbrotten särskilt prioriterade.”

Tova Maria Rud
historiker och
fristående krönikör i Syre Göteborg

Så här läser du tisdagstidningen

Du läser alla artiklar som puffas för på detta uppslag på tidningensyre.se/nummer.

Lärarionelyftet går till historien

Kräver lösning på MP-konflikt

Trump flera steg tillbaka för klimatet

Vårt bättre jag - om en svart dag

Som prenumerant ska du ha fått ett mejl av oss i tisdags eftermiddag. Om du inte fått ett mejl med länk för att skapa logg-in trots att du är prenumerant kan det bero på någon av följande saker:

- Det har filtrerats till din skräpkorg. Kolla om det ligger där och markera att liknande framtida mejl inte ska hanteras som spam.

- Vi har inte din mejladress eller den mejladress vi har är fel. Mejla dina uppgifter till: prenumeration@tidningensyre.se så fixar vi det.

Du skapar som prenumerant ett konto genom att gå in på <http://tidningensyre.se/lostpassword>. Fyll i din e-postadress så får du, om adressen finns i vårt register, ett mejl där du bekräftar det nya kontot. Fungerar inte det - se punkten ovan.

Glöd – Isobel Hadley-Kamptz

Hoppas kolonin på Mars är klar snart

1. DONALD TRUMP är USAs nyvalde president. 2. SJ sänker X2000- hastigheten på många sträckor från 200 till 130 km/h.

De här nyheterna från sista veckorna kan tyckas väldigt orelaterade, men vänta lite. Ett av de löften som Trump ställt i valrörelsen är att säga upp Paris-avtalet om klimatet från förra året. Trump tror inte på den globala uppvärmningen utan påstår att den är ett påhitt från Kina för att konkurrera ut amerikansk industri. Han har också givit sitt starka stöd till kolindustrin och anklagat alla försök att reglera den som antiamerikanism. Miss-tro inför om växthuseffekten alls finns är inte helt ovanligt i USA, och allt tyder på att Trump kommer stå fast vid sitt ord och dra tillbaka de amerikanska utfästelserna. Det blir då extremt svårt att globalt klara några klimatmål överhuvudtaget.

SJ då? SJ ändrar från den 14 december tidtabellerna så att en resa mellan Stockholm och Malmö blir så där 20 minuter längre. Detta för att underhållet av spåren varit så dåligt i så många år att man helt enkelt inte kan köra snabbare på dem. Restiderna är efter ändringen ungefär i nivå med hur de var för 25 år sedan.

Detta gäller förstås bara i den utsträckning som tågen följer tidtabell och kommer i tid. Det är numera så osäkert att många som reser i jobbet tvingas ta flyget i stället för tåg för att vara säkra på att komma fram i tid till möten och tidsbestämda uppdrag.

I Sverige, där vi säger oss både tro på växthuseffekten och arbeta aktivt för att mota den, har vi alltså med andra handen föst över människor till det mest klimatpåfrestande transportsätt som finns, för att kortsiktigt spara pengar på att slippa underhålla spåren ordentligt. Det är ingenting nytt, underhållet har gravt släpat efter i decennier, under

regeringar av olika politisk färg. Det är liksom inte så sexigt att lägga pengar på just underhåll, även politiker som gillar tåg vill hellre lägga dem på någon ny rolig satsning som kan komma i tidningen.

Här samverkar alltså den flamboyanta faktaresistenten populismen med vanliga tråkiga politiska prioriteringar till ett slutresultat som är bokstavligen livsfarligt för mänskligheten. Isen vid polerna smälter redan snabbare än man tidigare trott, 2016 kommer att bli det varmaste uppmätta året någonsin, och översvämningarna ökar i såväl Bangladesh som Florida.

Lägg sedan till medelklassens tilltagande förtjusning i billigt nöjesflygande och jag tror inte att ens Elon Musks nya snygga solpanelstak har en chans att rädda oss. Vi får nog hoppas att hans Mars-koloni är färdig lagom tills vi helt gjort slut på den här planeten istället.

Den västliga liberala världsordningen faller samman.

Vi har fortfarande Kanada.

Isobel Hadley-Kamptz
författare, opinionsbildare och
fristående krönikör i Syre

